E 10/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto - EU:n vuoden 2040 ilmastotavoite sekä eteneminen kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä

SSAB:n lausunto

SSAB pitää valtionneuvoston selvitystä kokonaisuutena, joka käsittelee komission tiedonannon sisältöä tavalla, joka tukee pohjoismaisen terästeollisuuden kilpailukyvyn, hiilineutraalin talouden ja riskinsietokyvyn edistämistä. SSAB pitää tärkeänä, että EU:n 2040 ilmastotavoitteesta päätettäessä päästöjen vähennystavoite pidetään keskeisellä sijalla ja tavoitetaso riittävän korkeana myös kansallisessa elinkeino- ja innovaatiopolitiikassa. 2040 ilmastotavoitteella ja EU:n teollisuusstrategiapaketilla, kiertotalouden toimintasuunnitelmalla ja komission aiemmin julkaisemalla digi- ja datastrategiapaketilla on paljon liittymäkohtia. Tämä korostaa koordinaation merkitystä strategioiden toimeenpanovaiheessa.

SSAB on sitoutunut vahvasti kehittämään uuden sukupolven teräksen valmistusteknologiaa päästöjen vähentämiseksi ja kilpailukyvyn parantamiseksi kestävällä tavalla sekä edistämään näihin liittyvää teollista yhteistyötä Pohjoismaissa sekä kansainvälisesti.

Valtioneuvoston selvityksessä on nostettu hyvin esille useimmat näistä asioista. Selvityksessä tuodaan onnistuneesti esille Suomen kannan kytkeytyminen EU:n 2040 ilmastotavoitteeseen ja etenemisessä kohti 2050 neutraaliustavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

SSAB:n näkemys EU:n 2040 tavoitteesta ja etenemisestä 2050 hiilineutraaliuteen

- SSAB:n näkemyksen mukaan kunnianhimoiset ilmastotavoitteet edistävät teollista kehitystä, mikä parantaa kilpailukykyä.
- SSAB tukee EU:n 2040 päästövähennystavoitteeksi vähintään 90 % vuoden 1990 tasoon verrattuna.
- SSAB:n käsityksen mukaan EU:n tulee jatkaa teollisuuden hyvän sääntelykehyksen ja toimintaedellytysten kehittämistä kilpailukyvyn parantamiseksi.

SSAB:n muutosinvestoinnit päästövapaaksi teräksenvalmistajaksi
SSAB on jo toimittanut ensimmäiset koe-erät fossiilivapaata terästä (SSAB Fossil-free™ steel)[1] asiakkailleen ja näkee päästöttömän teräksen kysynnän kasvavan. SSAB:n kehitys mahdollistaa fossiilivapaan metallinjalostuksen arvoketjun, ja olemme tähän mennessä tehneet yhteistyösopimuksen yli 55 johtavan asiakkaan kanssa.

SSAB päätti vuonna 2023 muuttaa Oxelösundin terästehtaan fossiilittomaksi ja projekti etenee suunnitelmien mukaisesti. Samana vuonna lanseerattiin SSAB Zero™, joka perustuu kierrätetyn teräsromun ja fossiilivapaan sähkön sekä biokaasun käyttöön. Tuloksena on teräs, jonka CO2-päästöt ovat 0,0 kg valmistettua teräskiloa kohden [2]. Huhtikuussa 2024 SSAB teki investointipäätöksen huippumodernin fossiilivapaan terästehtaan rakentamisesta Luulajaan, jonka suunnitellaan käynnistyvän vuonna 2028.

Oxelösundissa SSAB investoi 6,2 miljardia kruunua teräksenvalmistuksen valokaariuuniin ja Luulajassa xxx miljardia kruunua uuteen terästehtaaseen. Kolmantena vaiheena muutosprosessissa on Suomen Raahen terästehtaan muuntaminen fossiilivapaaksi. Suunnitelmana on rahoittaa investoinnit omalla kassavirralla ja SSAB:n taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Näillä investoinneilla SSAB vähentää Ruotsin hiilidioksidipäästöjä yli 10 % ja Suomen päästöjä 7 %.

SSAB:n kasvihuonekaasupäästötavoitteet on asetettu Science Based Targets -aloitteen (SBTi) mukaiseksi ja ne ovat SBTi:n hyväksymiä. Tavoitteet vastaavat "reilusti alle 2 °C" ja Pariisin sopimuksen tavoitteita. Prosessi SBTi:n ilmastotavoitteen päivittämiseksi 1,5 astetta vastaavaksi on meneillään, ja siitä tullaan päättämään vuonna 2024. Kuten tunnettua suurimmat päästövähennykset saadaan fossiilivapaaseen teräksentuotantoon siirtymisen yhteydessä [3].

Kestävä kehitys on keskeinen osa SSAB:n liiketoimintastrategiaa ja uuteen tekniikkaan investoimisen tavoitteena eivät ole ainoastaan päästövähennykset. Investoinnit tuovat samalla merkittävän parannuksen EBITDA-tulokseen, kustannuskilpailukykyyn, kiinteisiin kustannuksiin, tehokkuuteen ja lyhentävät läpimenoaikoja ja eliminoivat lisääntyviä hiilidioksidipäästöjen kustannuksia. SSAB:n kestävän kehityksen työllä ei ole tarkoitus ainoastaan pienentää ympäristövaikutustamme ja parantaa turvallisuuskulttuuriamme, mutta myös liiketoimintaetiikkaa, vastuullisia hankintoja ja tasa-arvoa työpaikoillamme.

EU:n ilmastostrategia ja työ

SSAB tukee Pariisin sopimuksen tavoitteita ja EU:n tavoitetta olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Keskustelu 2040 ilmastotavoitteesta on tärkeä osa EU:n strategiaa ja tietä kohti ilmastoneutraaliutta. Keskustelun yhteydessä on myös panostettava tehokkaaseen Fit for 55 -ohjelman toteutukseen, mukaan lukien uudistetut ETS- ja CBAM-järjestelmät, joilla on ratkaiseva rooli EU:n ilmastotyössä. On tärkeää, että CBAM ei heikennä EU:n teollisuuden vientikilpailukykyä.

Muutos fossiilivapaaseen terästuotantoon tarkoittaa metallinjalostuksen arvoketjujen, teollisuusprosessien ja toimintaedellytysten kehittämistä siten, että arvoketjuissa saavutetaan merkittäviä ja todellisia päästövähennyksiä. Terästeollisuus on myös ratkaisevan tärkeää pohjoismaisen työllisyyden, riskinsietokyvyn, viennin ja kilpailukyvyn turvaamiseksi. Siksi on tärkeää luoda edellytykset ja ennustettavuus yrityksille vähentää päästöjä ja lisätä investointeja innovatiivisiin teknologioihin ja ratkaisuihin. EU:n ilmastopolitiikan tukemiseksi on myös tärkeää luoda sääntelyä joka vahvistaa yritysten kansainvälistä kilpailukykyä.

Ehdotus ilmastotavoitteeksi 2040

SSAB näkisi mielellään, että EU:n 2040 tavoitteen tulee olla vähintään 90 % kasvihuonekaasupäästövähennys verrattuna vuoden 1990 tasoihin. SSAB:n näkemyksen mukaan tämä nopeuttaa energiasiirtymää ja parantaa kilpailukykyämme. On tärkeää, että tavoite ja suunnitelma sen saavuttamiseksi perustuu vahvaan tieteelliseen näyttöön ja vaikutusten arviointiin. SSAB:n mielestä on myös tärkeää, että kaikki yhteiskunnan toimijat edistävät 2040-tavoitetta oikeudenmukaisella tavalla. Vuoden 2040 tavoitteeseen pyrittäessä on otettava huomioon myös päästökauppajärjestelmän kehittäminen pitkällä aikavälillä. Päästöoikeuksien määrän vähenemisen myötä voidaan tarvita vaihtoehtoisia ohjauskeinoja joilla päästöjä hallitaan.

EU tarvitsee ilmastopolitiikkaa, joka vähentää päästöjä ja vahvistaa kilpailukykyämme maailmanlaajuisesti, tarjoaa ennustettavuutta, luo tasavertaiset olosuhteet sisämarkkinoilla ja edistää investointeja innovaatioihin ja uuteen teknologiaan. Ruohonjuuritason hyväksyntä on ratkaisevan tärkeä elementti SSAB:n ja muiden teollisten toimijoiden investointien toteuttamisessa. Tästä syystä esitämme, että on tärkeä luoda hyvät olosuhteet teollisuuden kehittämiselle valtioneuvoston selvityksessä esitetyllä tavalla:

• puhtaan sähköntuotannon lisääminen ja siirtoverkkojen vahvistaminen (sivu 7-8);
• puhtaan sähkön riittävyyden ja kilpailukyvyn varmistaminen;
• häiriösietoisen infrastruktuurin vahvistaminen;
• toimiva hiilidioksidin hintajärjestelmä globaalisti (sivut 4-5);
• puhtaiden tuotteiden määrittely/standardointi (vähähiilinen teräs);
• politiikka, joka tukee vähähiilisten tuotteiden markkinoiden kasvamista (sivu 3);
• kehittyneet ja hyvin toimivat sisämarkkinat tasavertaisten kilpailuedellytysten luomiseksi ja vääristymien poistamiseksi.

SSAB:n näkemyksen mukaan päästöjen vähentämisestä on tulossa globaalista yhä tärkeämpää. EU:n tulevien vuosien ja vuosikymmenten ilmastopolitiikassa on varmistettava, että päästöjen vähentäminen yhdistyy kilpailukyvyn lisäämiseen, mikäli EU:n halutaan toimivan esimerkkinä muulle maailmalle. Tästä syystä uskomme, että EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaaditulla aikataululla EU:n teollisuuspolitiikassa on otettava huomioon koko metalliteollisuuden arvoketju. Teräksen tuotanto on ollut ja on edelleen yksi Euroopan strategisimmista toimialoista.

Teräksen tuotanto on tärkeää myös geopoliittisesta näkökulmasta. Huoltovarmuus- ja ilmastokysymykset tulee yhdistää toimintaympäristön kehittämisessä siten, että EU:n teollisuuden riskinsietokykyä parannetaan samalla kun toteutetaan kunnianhimoisia ilmastotavoitteita. SSAB:n vähäpäästöinen teknologia nojaa lähes 100 % pohjoismaiseen sähköön, rautarikasteeseen, vetyyn, biopohjaisiin raaka-aineisiin (biokaasu ja biohiili), sekä luonnollisesti osaamiseen. Investoinnit vahvistavat näiden raaka-aineiden markkinoita ja EU:n riippumattomuutta tuonnista.

Tasapuolisen ja oikeudenmukaisen kilpailun varmistaminen eurooppalaisten ja ulkomaisten terästuottajien välille on ratkaisevan tärkeää luotaessa kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. EU:n ilmastopolitiikka ja sen poliittiset välineet, mukaan lukien kauppapolitiikka, on suunniteltava siten, että ne varmistavat Euroopan kilpailukyvyn maailmanlaajuisesti. Käsityksemme mukaan tasapuolisen kilpailun varmistamiseksi on tarpeen laajentaa EU:n varoista jaettavaa tukea etenkin fossiilivapaiden prosessien ja tekniikoiden tutkimus- ja kehitystyöhön sekä skaalaamisen. Varojen kohdentaminen tulee tapahtua teknologianeutraalisti ja korkean osaamistason perusteella.

Vastaamme mielellämme kaikkiin kysymyksiin.

Kimmo Järvinen
Head of EU governmental Affair

Harri Leppänen
Vastuullisuusjohtaja